

УДК 377

Британ С.А.

викладач

E-mail: svetasobolevska@mail.ru**Яцуляк М.С.**

викладач

E-mail: svetasobolevska@mail.ruЕкологічний коледж Львівського національного аграрного університету
м. Львів**Ярмолович В.В.**

асистент кафедри туризму

E-mail: svetasobolevska@mail.ruЛьвівський національний університет ім. І.Франка
м. Львів

ЗНАЧЕННЯ ПРАКТИК В ЖИТТІ СТУДЕНТІВ ТУРИСТИЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

Britan S.A.

teacher

E-mail: svetasobolevska@mail.ru**Yazuljak M.S.**

teacher

E-mail: svetasobolevska@mail.ruEcological College of Lviv national agrarian University
Lviv**Jarmolovihc W.W.**

assistant

E-mail: svetasobolevska@mail.ruIvan Franko National University of Lviv
Lviv

VALUE PRACTICES IN THE LIFE OF STUDENTS OF THE TOURISM DEPARTMENT

Анотація

Вступ. У статті розглядається проблема якісної організації практичної підготовки студентів туристичного відділення. Виробниче навчання майбутніх спеціалістів в галузі туризму є важливою складовою туристичної освіти. Практична діяльність наближує студентів до реальних умов функціонування туристичних підприємств, дозволяючи їм оволодіти професійними уміннями та навичками, розвивати управлінські та організаторські здібності.

Методи. Прогнозування отримання інформації про майбутнє, розробку на перспективу змін стану об'єкта в цілому.

Результати. Виховання майбутніх спеціалістів, яким притаманне критичне мислення, вміння аналізувати суспільні та професійні проблеми, здійснювати пошук способів розв'язання цих проблем.

Перспективи. Якісна професійна освіта після отриманого досвіду є необхідною для повного усвідомлення структури туристичної індустрії. Це дасть змогу переосмислити свої можливості і зрозуміти яким саме чином можна досягти успіху у даному бізнесі. Обґрунтовувати створення та планувати діяльність туристичних підприємств різного профілю, а також розробляти пакетні та індивідуальні тури, підбирати оптимальні маршрути, аналізувати договірну основу угод співробітництва національних підприємств із закордонними контрагентами.

Ключові слова: туристична освіта, практична підготовка, місце практики, приваблива територія.

Abstract

Introduction. The paper studies the problem of organization of qualitative internship for tourism students. Work experience internship for future specialists in a field of tourism is an important part of the tourism education. Practical activity shows students the real-world context of the functioning of tourist companies, allows them to master professional skills and develop management and organizational competencies.

Methods. Information prognosis, long-length plan formulation for general changes to the object.

Results. The education of future professionals possessing the critical thinking ability, capacity to analyze social and professional problems and to search the ways of solving these problems.

Discussion. High-quality vocational education along with the work experience internship is essential for a general understanding of the tourism industry structure, providing the opportunity to rethink their options and understand exactly how to achieve success in this business. Professional training helps to substantiate the creation and planning of tourism companies in various fields, to arrange package and individual tours, to choose the optimum routes, to analyze the contractual basis of the agreements of cooperation between domestic companies and foreign counterparties.

Keywords: tourism education, work experience internship, practice location, attractive grounds.

Аннотация

Вступ. В статье рассматривается проблема качественной организации практической подготовки студентов туристического отделения. Производственное обучение будущих специалистов в области туризма являются важной составляющей туристического образования. Практическая деятельность приближает студентов к реальным условиям функционирования туристических предприятий, позволяя им овладеть профессиональными умениями и навыками, развивать управленческие и организаторские способности.

Методы. Прогнозирование получения информации о будущем, разработку на перспективу изменений состояния объекта в целом.

Результаты. Воспитание будущих специалистов, которым присуще критическое мышление, умение анализировать общественные и профессиональные проблемы, осуществлять поиск способов решения этих проблем.

Перспективы. Качественное профессиональное образование после полученного опыта является необходимым для полного осознания структуры туристической индустрии. Это даст возможность переосмыслить свои возможности и понять каким именно образом можно достичь успеха в данном бизнесе. обосновывать создание и планировать деятельность туристических предприятий различного профиля, а также разрабатывать пакетные и индивидуальные туры, подбирать оптимальные маршруты, анализировать договорную основу соглашений сотрудничества национальных предприятий с зарубежными контрагентами.

Ключевые слова: туристическое образование, практическая подготовка, место практики, привлекательная территория.

Вступ. У статті розглядається проблема якісної організації практичної підготовки студентів туристичного відділення.

Україна з перших днів незалежності впевнено стала на шлях створення власної туристичної індустрії, проголосивши туризм пріоритетною галуззю розвитку економіки, саме тому індустрія гостинності – одна з найдинамічніших галузей, що потребує чималих

знань, особливо сьогодні, в умовах жорсткої конкуренції. Урізноманітнення послуг та способів їх надання, високі стандарти якості обслуговування, орієнтація на задоволення потреб клієнтів лежать в основі конкуренції. Таким чином, кваліфікація персоналу є засобом конкурентного суперництва на ринку туристичних послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвитку інноваційних процесів у вищих закладах освіти присвячені наукові розробки різних викладачів, де стверджується, що серед усіх форм навчальної роботи у ВНЗ провідну роль відіграє практика. Вона виконує адаптивну, навчальну, виховну, розвиваючу, комунікативну, діагностичну та дослідницькі функції. Визначальними завданнями практики є розвиток індивідуальних, професійних, творчих здібностей майбутніх фахівців.

Входження України у світовий туристичний процес потребує відповідного кадрового забезпечення, оскільки рівень обслуговування в туризмі великою мірою залежить від рівня підготовки працівників [1, с.25]. Сучасний ринок праці вимагає від кваліфікованих фахівців, окрім ґрунтовних знань, ще й певного досвіду роботи за обраним фахом, тому практична підготовка є однією із важливих складових в системі підготовки кадрів.

Мета. Практика є продовженням навчального процесу безпосередньо в умовах виробництва. Необхідність у висвітленні організації проведення навчальних практик студентів туристичних спеціальностей для формування та розвитку в них професійного вміння приймати самостійні рішення, оволодіння сучасними методами і формами організації праці, а також виховання потреби систематичного поповнення своїх знань і творчого їх застосування в процесі власне практичної діяльності.

Найбільш вагоме місце в практичній частині в Екологічному коледжі Львівського національного аграрного університету в процесі формування професійної компетентності посідають практики – навчальна, виробничо-технологічна та переддипломна.

Практика майбутніх менеджерів з туризму в нашому закладі забезпечує розширення сфери пізнання студентів завдяки спостереженню за здійсненням операцій працівником підприємства, його активність, діяльність, у процесі якої на основі знань розвиваються фахові вміння та навички, відбувається власне професійне становлення майбутнього спеціаліста.

Для прикладу, під час навчальної практики «Вступ до фаху», яка триває 5 днів, студенти виконують поставлені перед ними основні завдання:

- ознайомлення з професійними вимогами до фахівця з туризму, необхідними практичними вміннями та навичками;

- ознайомлення зі сферою майбутньої професійної діяльності, переліком основних типів і категорій підприємств, які обслуговують туристів та місцеве населення.

Важливою ж умовою практичної підготовки студентів є формування в них професійного мислення. Адже невміння студента приймати самостійні рішення в нестандартних умовах, висловлювати незалежні в тих чи інших ситуаціях думки, толерантно обґрунтовувати їх, прогнозувати результати взаємодії з клієнтом є серйозною проблемою у справі підготовки кваліфікованих кадрів. Таким чином слід відмітити, що дана практика вимагає від студентів ще й психологічної готовності до професійної діяльності, яка складається з складових з двох головних структурних складових:

- психологічної налаштованості;
- професійної підготовленості.

В свою ж чергу психологічна налаштованість студента на практичну діяльність визначається наявністю основних складових:

- пізнавальної (розуміння поставлених завдань);
- мотиваційної (потреба успішного виконання завдань практики, інтерес до їх

виконання, прагнення досягти успіху).

Професійна підготовленість студента насамперед визначається:

- стійким позитивним ставленням та мотивацією професійної діяльності;
- наявністю професійно важливих рис характеру та здібностей;
- соціально прийнятними ціннісними і морально-етичними установками;
- професійно зорієтованими особливостями сприйняття, уваги, пам'яті,

мислення, динамізмом і стійкістю емоційно-вольових процесів.

Аналізом досвіду практичної підготовки встановлено, що тут застосовується багато методів у чистому вигляді, однак у більшості випадків - у сполученні з іншими. [2,с.150]. Найчастіше в практичному навчанні застосовуються такі методи: розповідь; пояснення; бесіда; демонстрація; самостійна робота; навчально-виробнича екскурсія.

Методологія. Прогнозування отримання інформації про майбутнє, розробку на перспективу змін стану об'єкта в цілому є основою методики практичного навчання.

Під час практики студенти долають значні відстані, беруть участь у піших екскурсіях, піднімаються на круті схили і вершини, знайомляться з природними зонами України, особливостями розселення й освоєння території, сучасними формами ведення господарства, вивчають історичні та архітектурні пам'ятки Львова, Яремче і Ворохти. У матеріалах звітів акцентувалось, що основу туристичної інфраструктури цих міст становить центральна історико-культурна частина міста з переважанням організації пішохідних туристичних маршрутів[6,с.72] Також студенти навчальної практики створили відеофільм, у якому наочно показали весь спектр своєї науково-пошукової роботи і розкрили фізико-географічні та соціально- і економіко-географічні особливості території маршруту.

Таким чином, майбутні спеціалісти в галузі туризму повинні розуміти, що фізичне навантаження на об'єкт повинно ретельно контролюватися, бо національні парки, заповідники, сільська місцевість, видатні пам'ятки архітектури надзвичайно чутливі до перенавантаження. Вони мають певну норму кількості туристів, яких здатні прийняти, без порушення балансу.

Отже, під час навчальної практики «Вступ до фаху» студентами здійснюється колосальна робота з порівняно невеликим багажем знань.

Виробничо-технологічна практика в свою чергу проводиться для узагальнення й удосконалення знань, практичних умінь та навичок на базі конкретного суб'єкта господарювання, вироблення інноваційного підходу до виробничої діяльності та формування професійних якостей особистості майбутнього фахівця з організації туристичного обслуговування.

Метою виробничо-технологічної практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі майбутньої професії, формування на базі одержаних теоретичних знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах туристичного підприємства.

Серед основних завдань виробничо-технологічної практики є також вивчення в реальних умовах на підприємстві технологічних процесів обслуговування споживачів.

Висока конкуренція на ринку праці змушує вищі навчальні заклади розробляти нові механізми співпраці з галузевими підприємствами задля підвищення ефективності навчання, тому базами практики є провідні установи (департамент міжнародної співпраці та туризму Львівської області, управління туризму Львівської міської ради), туристичні підприємства м. Львова та області (більше 30 приватних підприємств), з якими укладені довгострокові угоди про співпрацю, партнерство, цільову комплексну підготовку і, звичайно, Навчально-практичний центр Екологічного коледжу Львівського НАУ при відділенні «Туристичне обслуговування». Де студенти працюють на посадах помічників

менеджерів з організації роботи з клієнтами, вчать оформляти відповідну документацію, приймають участь у рекламній роботі. На базі одного підприємства проходять практику проходять практику один або двоє студентів.

Виробничо-технологічна практика проводиться відповідно до навчального плану та триває 7 тижнів. Керівниками практики є викладачі спеціальних туристичних дисциплін і керівник практики від підприємства. Перед початком практики керівники практики від навчального закладу ознайомлюють студентів із програмою практики:

- мета та завдання виробничо-технологічної практики;
- місце проведення і тривалість;
- обов'язки та права студента-практиканта і керівника практики;
- порядок оформлення звітної документації та захисту звітів тощо.

Керівники практики проводять інструктаж із техніки безпеки та трудової дисципліни, що оформляється документально та підтверджується підписом кожного із студентів. Інструктаж із техніки безпеки та трудової дисципліни також проводить керівник практики від підприємства відразу після прибуття студентів.

Робочий день студента-практиканта визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку та режимом роботи підприємства. Основою діяльності туристичних підприємств (туроператорів і тур агентів) є розробка турів, їх ринкова реалізація і організація споживання. Це найбільш трудомістка робота, виконання якої вимагає різнобічних знань і навичок теоретичного характеру, саме тут допомагають здобутті знання на заняттях з спеціальних туристичних дисциплін: «Технологія і організація туристичного обслуговування», «Організація готельного обслуговування», «Географія туризму», «Рекламна діяльність в туризмі», «Маркетинг», «Менеджмент». Щоденна робота студента полягає у збиранні та вивченні матеріалів за програмою практики, оформленні звітної документації та паспорт бази практики. Кожен студент виконує індивідуальне завдання (розробка інноваційного туру), котрий пропонує туристичному підприємству.

Значна частина студентів-практикантів проходить практику в Навчально-практичному центрі, де розробляють туристичні маршрути сільського зеленого туризму по Львівщині, та виконували обов'язки працівників (адміністратора, каштелянки, покоївки) хостелу при НПЦ.

Після проходження виробничої практики студенти повинні знати:

- вплив факторів зовнішнього середовища на розвиток підприємств туристичної сфери;
- вплив внутрішніх факторів туристичного підприємства на ефективність діяльності її співробітників;
- заходи щодо підвищення конкурентної позиції туристичного підприємства на ринку;
- засоби досягнення цілей туристичного підприємства;
- методи планування та реалізації стратегії туристичного підприємства;
- організаційні структури управління туристичним підприємством;
- організацію та планування комерційної діяльності туристичного підприємства;
- системи заохочування працівників туристичного підприємства на основі мотивації;
- організацію праці та формування систем стимулювання на туристичному підприємстві;
- заходи щодо підвищення ефективності комунікацій у процесі прийняття управлінських рішень;
- фактори, які впливають на прийняття рішень щодо підвищення ефективності управління туристичним підприємством.

Після проходження виробничої практики студенти повинні вміти:

- визначати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на туристичне підприємство та приймати заходи для швидкого та адекватного реагування на їх дію;
- проводити аналіз діяльності туристичного підприємства;
- володіти формами та методами управління туристичними підприємствами;
- визначати маркетингову стратегію туристичного підприємства та забезпечувати її реалізацію;
- ефективно здійснювати функції менеджменту на туристичному підприємстві: планування, організацію, мотивацію, контроль;
- ефективно організовувати продаж туристичного продукту;
- розробляти заходи щодо рекламної діяльності та стимулювання продажів туристичного продукту.

Після проходження виробничої практики студенти повинні набути навички:

1. Самостійного прийняття рішень в умовах конкурентного зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства;
2. Виконання економічного аналізу господарської діяльності туристичного підприємства;
3. Планування, організації, контролю та оцінки дій персоналу туристичного підприємства;
4. Ефективного застосування різних форм та систем стимулювання співробітників для досягнення стратегічних, тактичних та оперативних цілей туристичного підприємства;
5. Розробки заходів щодо економії трудових, матеріальних та фінансових ресурсів підприємства;
6. Удосконалення систем управління персоналом на основі мотивації;
7. Розраховувати економічну ефективність заходів щодо прийнятих управлінських рішень.

Результати. Виховання майбутніх спеціалістів, яким притаманне критичне мислення, вміння аналізувати суспільні та професійні проблеми, здійснювати пошук способів розв'язання цих проблем є, напевно, основним в ході проходження практик.

Отож слід зазначити, що практики для студентів вищих навчальних закладів України є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців, основним завданням якої є якість практичної підготовленості випускника. Під час практики у студентів закладаються основи досвіду професійної діяльності, практичні вміння і навички, професійні якості. Від ступеня успішності на цьому етапі залежить професійне становлення майбутнього фахівця.

Висновки. Практики для студентів вищих навчальних закладів України є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців, основним завданням якої є якість практичної підготовленості випускника та якісна професійна освіта.

Список використаних джерел

1. Федорченко, В. К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму: Дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К., 2005. – 512 с.
2. Федорченко, В.К. Педагогіка туризму [Текст] / В.К. Федорченко, Н.А. Фоменко, М.І. Скрипник, Г.С. Цехмістрова. [Текст]-К.: Видавничий дім "Слово", 2004. - 296 с.
3. Педагогіка туризму [Текст] / Федорченко В.К., Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Цехмістрова Г.С. / Під ред. Федорченко В.К. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2004. – 296 с.
4. Шаблій, О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії [Текст]. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – 744 с.

-
5. Юрковский, В. М. География сферы обслуживания [Текст]: Учебн. пособие. – К.: УМК ВО, 1989. – 82 с.
 6. Педагогічний словник [Текст]/ За ред. М.Д.Ярмаченка. - К.: Педагогічна думка, 2001. — 516 с.

References

1. Fedorchenko, V. K. (2005). Teoretychni ta metodychni zasady pidhotovky fakhivtsiv dlia sfery turizmu [Theoretical and methodical bases of training of specialists for the tourism sphere]. *Extended abstract of candidates thesis.* – Kyiv [in Ukrainian].
2. Fedorchenko, V.K., Fomenko, N.A., Skrypnyk, N. A. et al. (2004). *Pedahohika turizmu [Pedagogy of tourism]*. Kyiv: Publishing house "Slovo" [in Ukrainian].
3. Fedorchenko, V. K. (Eds.). (2004). *Pedahohika turizmu [Pedagogy of tourism]*. Kyiv: Publishing house "Slovo" [in Ukrainian].
4. Shabliy, O.I. (2001). *Suspilnaheohrafiia: teoriia, istoriia, ukrainoznavchistudii [Human geography: theory, history, Ukrainian Studio]*. Lviv: Ed. center LNU ei. Ivan Franko [in Ukrainian].
5. Yurkovsky, V.M. (1989). *Heohrafiya sfery obsluzhyvaniya [The Geography of the service sector]*. Kyiv: UMK VO. [in Russian].
6. Ermachenko, M.D. (Eds.). (2001). *Pedahohichniy slovnyk [Pedagogical dictionary]*. Kyiv: Pedagogical thought [in Ukrainian].